

Fotó: Gyenes Kálmán

A város könyvtára - megyei feladatokkal Együttműködés Szeged és Csongrád megye között

A Somogyi-könyvtárban tegnap délelőtt írta alá a Csongrád megye és a Szeged város közgyűlése között született együttműködési megállapodást Lehmann István, a megyei közgyűlés elnöke és dr. Ványai Éva alpolgármester. A megállapodás arról szól, hogy bár a könyvtár 1881-ben kelt alapító oklevele szerint a Somogyi fenntartásának és működtetésének joga és kötelessége kizárólag a városé, mint ahogy eddig, ezután is ellát megyei feladatokat is. E meghatározott feladatok ellátására Csongrád megye önkormányzatától évente költségvetési támogatásban részesül.

Az eddigi központosított könyvtári hálózatnak az volt az alapelve, hogy ahol van dokumentum, könyv, információ, azt onnan el kell juttatni mindazon helységekre, ahol ezekkel nem, vagy alig rendelkeznek. A teljes népesség könyvtári ellátása így vált lehetővé. A Magyar Köztársaság alkotmánya is egyenlő művelődési jogokat biztosít minden állampolgárnak, és ehhez az ingyenes könyvtári alapellátáshoz való jog is hozzátartozik. A tanácsi igazgatás megszűntével azonban egy-egy önkormányzat saját hatáskörében akár arról is dönthet, hogy leépíti vagy szűne-

teti könyvtárának működését; ilyenkor válik jelentőssé a megyei könyvtár-szerep, amelyet a Somogyi-könyvtár tölt be. A most aláírt megállapodásban rögzítették, hogy az önállóság és a fenntartó jogának csorbítása nélkül a megye településeinek közkönyvtárai egységes hálózatot alkotnak; a Somogyi a hálózathoz csatlakozó könyvtáraknak a következőkben nyújt segítséget: a könyvtárosok szakmai képzésében és továbbképzésében; az állományellenőrzésben, selejtezésben; a könyvtárközi kölcsönzésben; az állománygyarapításban, beszerzésben és feldolgozásban; a könyvkötészet szervezésében; a megyei statisztika feldolgozásában; szakmai elemzésben és a fenntartó számára nyújtott tanácsadásban. Ez a szerződés biztosítja a könyvtárosképzés és továbbképzés folytonosságát, és azt is, hogy a Somogyi továbbfolytassa eredményes helyismereti tevékenységét.

Információink szerint a megyei közgyűlés már tavaly is hozzájárult 4 millió forinttal a Somogyi-könyvtár munkájának finanszírozásához; az idén emelni tervezik ezt az összeget.

■ **Az ötödikesek átlaga 4,83 volt**
■ **A teremhiány az teremhiány**

A Radnóti 8 osztályos kísérlete befejeződött

■ **Igaz-e, hogy a következő tanévben már nem lesz felvétel a 8 osztályos gimnáziumba?**

– Igen, sajnos igaz.

■ **Mi ennek az oka?**

– A tanteremhiány. Pillanatnyilag 29 tanulócsoporthoz van. Ez a szám évről évre növekedne az újonnan felvettekkel, és a 96-97-es tanévre már 34 tanulócsoporthoz lenne. Összesen 21 tanteremünk van, 4 előadóteremünk, és még néhány kisebb terem (szertár, labor), ahol tanítani tudunk – már a menzán is tartunk órákat. A számolást persze nem úgy kell végezni, hogy egy tanulócsoporthoz egy terem kell, mert az órák egy részét (nyelvekből, matematikából stb.) két vagy több csoportra osztva tanulja egy osztály. A most meglévő 29 tanulócsoporthoz tehát közel 50 tanteremre lenne szükségünk – évek múlva még többre. Az pedig megintcsak nem megoldás, hogy az eddig jól működő speciális gimnáziumi osztályok számát csökkentjük; a felvételi arányunk 89% körül mozog.

■ **A tanulócsoporthoz (a növekedéssel együtt) és a rendelkezésre álló terem száma adott volt. Akkor viszont előre lehetett tudni, hogy a mostani helyzet, a teremhiány bekövetkezik.**

– Ez igaz. Amikor én igazgató lettem, már felvettük a 24 tanulócsoporthoz a kísérleti ötödikbe, tehát kész helyzet előtt álltam. Viszont tisztességtelenségnek érzem, hogy az előző igazgatóra hárítsam a felelősséget, az pedig

A Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium és Általános Iskolában az 1990-91-es tanévben 8 osztályos kísérleti gimnáziummal indult az oktatás. Ma egy ötödik, egy hatodik, két hetedik (a matematika tagozat miatt) és egy nyolcadik osztály működik az iskolában, ezenfelül a gimnázium mind a négy évfolyamában 6 tanulócsoporthoz; tehát összesen 29. A hírek szerint az 1993-94-es tanévtől már nem lesz felvételi a 8 osztályos gimnáziumba. Erről kérdeztük dr. Szabó Edit igazgatónőt.

egyenesen felelőtlenség lenne, hogy tudjuk, nincs elég teremünk, s mégis felvesszük a tanulókat.

■ **Ha az iskolában nincs terem, miért nem próbálnak meg valamelyik általános iskolába kihelyezni néhány osztályt? A Deák Gimnáziumban erre már van példa.**

– A kihelyezésnek több akadálya is van. Főként az, hogy nincs tisztázva a tanulói jogviszony, azaz nem tudni, hogy ebben az esetben melyik iskolába tartozik a tanuló, ki állítsa ki a bizonyítványt, ki kapja érte a fejkvótát? De ha mindez

rendeződne, még akkor is évfolyamonként nyolc osztályt kellene fogadnunk, ami megint csak a tanteremhiányhoz vezet. Azt csak utolsóként említem, hogy így már nem alakulhat ki az a műhelymunka, ami egy 8 osztályos gimnáziumon belül elengedhetetlen. A JGYTF I. számú gyakorlójával próbáltunk közösen dolgozni, de ott a 91-92-es tanévben önkényesen jelöltek ki egy ének-zene tagozatos osztályt, amely tagozattal mi nem foglalkozunk olyan súlyozottan, és a tantervet is csak formailag vették át; nem tudtunk együttműködni. Más iskola nem jelentkezett, az meg hogy mi erőltessük egy iskolára, szerintem, nem járható út.

■ **Ki mondta ki a végsőt a megszüntetésről?**

– Az iskolatanács a nevelőtestülettel egyetértésben, az önkormányzat tudtával.

■ **Úgy tudom, jól működött a 8 osztályos gimnázium. Nem sajnálják a megszüntetését? Végleg lemondtak az oktatási kísérletről?**

– Hát persze, hogy sajnáljuk. A tanáraink is szerettek ezekben az osztályokban tanítani. Az ötödikesek átlaga 4,83, a hatodikosoké 4,69, a hetedikeseké 4,52 volt, ami igazán kimagasló. Pillanatnyi helyzetünkben viszont le kell mondanunk a további kísérletről. De ha végre elkészül az oktatási törvény, megvalószthat a helyzet.

Podmaniczky Szilárd

■ Vita Szeged jövőjéről 5.

Milyen városfejlesztést?

Aztán itt van a húszas évek végéről származó gondolat, hogy a Tisza legyen Szeged főutcája. Azóta is elég tarkabarkának és szerénynek mutatkozik ez a főutca, pedig a két híd közötti partszakasz igazán nagyobb megjelenése lehetne a fürdővárosi arculatnak, a vízisportnak stb. Valamelyest a centenáriumi partfal is adott hozzá. Egész fürdő- és üdülőtérületeket kellene kiépíteni, elsősorban az újszegedi part mentén, hogy ezekkel is növekedjenek a város értékei, amelyeknek alapjai adottak. Érdemes lenne elidőzni a Szeged város-építési problémái című kiadványnál, amelyet a Magyar Mérnök és Építészegylet szegedi osztálya, valamint a Szegedi Alföldkutató Társaság adott ki 1933-ban, és 1883. évi újjáépítésétől eltelt 50 esztendő tapasztalatait gyűjtötte össze, s egyben prognosztizációt is adott a következő fél évszázadra. Füle Lajos és a Pálffy-Budinszky Endre jóval későbbi programjai is valahonnan innen táplálkoznak.

Szeged egyéni arculatú város, amelyre minden itteni városlakó büszke. Jól érzi magát benne, mert a Belvárosban, a történelmi városmagban az elmúlt több mint 100 esztendőben sikerült megőrizni a szépségek sokaságát, és történelmi légkört is kap, még akkor is, ha sok esetben elhanyagolt portálokat, kapualjakat, kapukat, kiszáradt udvari kutakat, szemetes környezetet, ki nem tisztított személtárolókat, eldobált csikkéket írt. Számunk láptenyomon. A szép és arányos lakóhely ésszerűen épített, és kielégítheti lakóinak mindennapi szükségletét, s igazán mindannyiunk otthonává válhat (válhatna), csak hát minden egyes polgárnak, az itt honosnak és az idelátogatóknak is többet kellene tenni környezetünk szépségéért és épségéért, természetes és épített kultúránk megbecsüléséért, de nap mint nap.

Szeged minden pozitív hatást (sajnos néha negatívokat is) képes befogadni, magába építeni, hogy ezekkel is növelje kapcsolódását a természeti, a társadalmi és gazdasági környezetéhez, éppen fejlődése érdekében. Csak az a kérdés, hogy ezzel az igyekezettel jól sáfárkodunk-e minden

esetben? Nem, számos kivétnivaló van szemléletünkben, döntéseinkben (pl. a motorizáció és az utcák állapota, az utak minősége, a Belváros védelme, az emberek óvása, amelyekre már tervek is készültek, és mégis...”).

Az alpolgármestereket faggató közéleti kávéházi esten (január 4.) vetette fel a pécsi Ivanics Nóra harmadéves matematika-fizika szakos egyetemista, hogy miért olyan elhanyagolt az Indóház tér, amely gondozatlanságával mindjárt kedvezőtlen képet kelt az ide érkezőben. Való igaz. Pedig mennyi, de mennyi terv készült rendezésére, esztétikus térkialakításra, és mégis minden a régi, amivel már Pfaff Ferenc, a MÁV legkiválóbb tervezőépítészje sem volt elégedett 1902-ben, amikor a nagyállomás épületét tervei szerint ide felépítették. Talán csak a MÁV pályafenntartási főnökségének épülete (50 évvel ezelőtt még Európa Szálló) fogadható el a térről. (Persze a nagyállomás épülettömegével sem lehet túlságosan dicsekedni. Pfaff Ferenc legcsodálatosabb vasúti állomása viszont a füzesabonyi, amely nemrégiben történt tatarozását követően, ma is használatban van. Viszont adott egy remekművet Szegednek is, 1894-ben, a MÁV Igazgatóság épületét, amely úgy hat, mintha az amszterdami központi állomás épületéből lenne „kiharapva.”)

„Sokan nem tudják – sokáig én sem tudtam –, milyen sajátos értékeink vannak. Mert nemcsak az lehet értékünk, amiből másutt szebb, teljesebb van, hanem talán méginkább az, ami másutt nincs. Márpedig Szegedhez fogható, ily egységes, formás város a korszakból Európában nincsen, s noha a maga kora nemzetközi módján épült újjá, lényegében mégis sajátos alföldi magyar város maradt... Belvárosa pedig egészében műemlékfélvé válik.” (Granasztói Pál). Ezért is szükséges az állami műemlékvédelem mellett a helyi is, amelynek ki kell terjednie a városképekre is.

Jeles szakemberek munkájának eredményeként nemrégiben született meg Szeged és környezete, valamint az itt élő emberek

védelmét szolgáló hosszú távú városfejlesztési koncepció, amelyről mindjárt szeretném hinni, hogy nem is koncepció, hanem elérhető jövőkép. Olyan jövőkép, amely legjobban szolgálja a várospolitikát, a várospolgárt a 180 ezer lakos és az egyén javára egyaránt, az életminőség, a gazdaság, a városszerkezet, a térségi szerepek kör követelményeinek megfelelően. Nagy felelősség ez Szegedért, amely olyan szép, mint a szerelmes nő, aki magába bontja a férfit, fogva tartja, nem engedi el, természetes és épített bájaival élteti.

Olyan ez a koncepció, amely a következő években, évtizedekben tovább gazdagodhat, folyamatos vitaanyagot képezve, az ezredfordulón túlra is mutatva. Igaza van Takács Máténak, aki a bevezetőben a következőket írja, többek között: „Mindegyik ideje van tehát megkeresni az életünk jobbítását szolgáló különböző törekvések, érdekek közös nevezőjét, a napi politikától mentes közakaratot.” (Egy kicsit ugyanakkor divergensnek találok Dénes Leótól, az egykori Orion börgyári könyvelőtől, az első tanácselnöktől vett mottót.)

A fejlesztési koncepció alapelveiben foglalkozik a távlatokkal, Szeged speciális helyzetével, amely igen sokrétű. Itt, az eredeti városszerkezetre is alapulón kialakulhat egy 200–210 ezres európai közép nagyváros, ha jól „csináljuk” – minden kóros és káros következmény nélkül. Mindehhez természetes komplex fejlesztés szükséges, nem feledkezve meg egyetlen részterületről sem, minden esetleges feszültségforrás kikapcsolásával, amint lépésről lépésre lehetséges. (Persze rengeteg illúziót el kell már most oszlatnunk.)

Sajnálatos, de a műszaki-tudományos haladásnak, mert a specialisták korát éljük, egyenes következménye a környezetkárosodás, tehát a víz-levegő-élet biorendszer egyensúlyának károsodása. Ezt a folyamatot mielőbb meg kell állítanunk, sőt a javulás mezejébe lépünk. Legfontosabb feladataink a zaj- és levegőszennyezés, a víz- és talajminőség területén vannak, de a zöldterületek és élővilágunk állapota körül is jócskán vannak teendőink.

(Folytatjuk)

Bátyai Jenő

■ Ötmillió, lakásokra ■ Életkezdési Alapítvány, állami gondozottaknak

Önállóságpróba

Tizennyolc éves. Szeretné, ha egy szobában egyedül élhetne. Szeretné, ha maga oszthatná be az idejét. Ha nem kéne a kimenőhöz igazítani a randit. Szeretné, ha maga láthatná el magát. Ha nem figyelnék minden lépését... Szeretné, ha kipróbálhatná önmagát, az erejét. Ha megkóstolhatná az önállóság ízét. De mégis lenne a háttérben valaki, akitől, ha szükségét érzi, tanácsot, segítséget kérhet...

A hálóterem egyik ágyán erről álmodozik, akit nem a szülei nevelnek, akit az állam gondoskodására bíztak. Erről álmodozott a múlt év végéig a *megyében élő 128 nagykorú állami gondozott fiú és lány*. Az álom valósággá válhat. *Csongrád megye önkormányzata ugyanis 5 millió forintért olyan lakásokat vásárol, melyeket hosszabb-rövidebb ideig állami gondozottak használatába ad.* Így Szegeden és Hódmezővásárhelyen 2-2 lakásban 12 állami gondozott fiatal már berendezhette saját otthonát. A megmaradt pénzből további két lakást vásárolnak. Ezzel az országban egyedülálló módszerrel a megyei önkormányzat az állam gondoskodására bízott

gyerekek önálló életkezdését segíti.

Az állami gondozottak támogatásának másik formája az *Életkezdési Alapítvány*. A megyei közgyűlés hozta létre a munkanélküli, otthonatlan, volt állami gondozottak életkezdését segítő alapítványt, melyet a Gyermek és Ifjúságvédő Intézet is támogat. Az egykori állami gondozottak 30 éves korukig kérhetik az alapítvány támogatását. A múlt év novemberében 114 kérelmet bíralt el a kuratórium, 28 személy között 2 millió 634 ezer forintot osztott szét. A segély összege személyenként 50-250 ezer forint. A 7,5 millió forint törzstőke kamatozik, amit az idén is szétosztanak.

A megyei közgyűlés elnöke, Lehmann István és Galambos László, a megyei Gyermek és Ifjúságvédő Intézet igazgatója hétfőn, késő délután Hódmezővásárhelyen meglátogatta azokat a nagykorú állami gondozottakat, akik az önkormányzat segítségével jó eséllyel indulnak a nevelőotthonból a „nagybetűs életbe”.

Ú. I.

Fotó: Gyenes Kálmán